

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van Villa Kerckx met tuin in Antwerpen (Ekeren)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, 1, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 12.3.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014;

Gelet op het ministerieel besluit van 19 december 2014 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen Villa Kerckx met tuin in Antwerpen (Ekeren);

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed van 20 augustus 2015,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten:

Wegens de historische en de sociaal-culturele waarde als monument:

Villa Kerckx met tuin, gelegen in

Antwerpen (Ekeren), Bist 66

bekend ten kadaster:

Antwerpen, 35ste afdeling, sectie F, perceelnummer 142E7,

zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

Villa Kerckx is een representatieve en gaaf bewaarde getuige van de tuinwijkgedachte zoals die zich vóór de Eerste Wereldoorlog voordeed in België. De cottagevilla is één van de oudste particuliere buitenverblijven die in Sint-Mariaburg in Ekeren werden gebouwd, omringd door een grote siertuin en ingeplant in een groene omgeving. De villa is hiermee een materiële getuige van de nieuwe woonidealen die eind 19de eeuw in België onder de naam 'cité-jardin' ontstonden als een interpretatie van de Engelse tuinwijkgedachte.

Villa Kerckx refereert als eind-19de-eeuwse tuinwijkvilla met belangrijke historische erfgoedwaarde aan de beginfase waarin het heide- en bosgebied in Ekeren maatschappelijk betekenis kreeg als exclusief kader voor vakantieverblijf en recreatie in de rand rond Antwerpen. Villa Kerckx illustreert dat ook gewaardeerde kunstenaars zoals beeldhouwer Jan Baptist Kerckx en zijn schoonzonen architect John Van Beurden en kunstschilder Gerard Alfons Van Beurden, Sint-Mariaburg als locatie voor hun buitenverblijf kozen.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

Villa Kerckx is een representatief voorbeeld van de interpretatie van de tuinwijkarchitectuur in België voor de Eerste Wereldoorlog. De cottagestijl was in de 'cité-jardins' en in de suburbane villawijken de meest populaire stijl, en de meest vernieuwende, moderne stijl in de toenmalige villabouw. De villa werd in 1899 gebouwd voor beeldhouwer Kerckx in een eenvoudige cottagestijl die perfect aansloot bij het algemene architectuurideaal in Sint-Mariaburg. Door de verbouwing en uitbreiding van de villa in 1910 naar ontwerp van John Van Beurden werd Villa Kerckx een zeer hoogstaand en zuiver voorbeeld van de cottagestijl.

Villa Kerckx neemt een prominente plaats in binnen het oeuvre van architect John Van Beurden. Hij werd met dit pand opgenomen in het Jubelalbum van 1910 van de Kring voor Bouwkunde, wat de grote waardering illustreert voor dit ontwerp binnen de toenmalige architectuurkritiek.

De detaillering, het materiaalgebruik en de afwerking van exterieur- en interieurelementen getuigen van grote kwaliteit en vertalen de moderne architectuuridealen die in de Belle Epoque leefden en gebaseerd zijn op de uit Engeland geïmporteerde cottagestijl. Het schrijnwerk met kleine roedeverdeling in de talrijke erkens en de deurvensters, de gaaf bewaarde aankleding van het interieur, de bewaarde houten vloeren, de kleurrijke tegelvloer in de keuken en de authentieke schouwen bepalen het karakter van de woning.

De afgebakende, grote siertuin is inherent aan het architecturale concept van de cottagevilla en maakt onlosmakelijk deel uit van de villasite. De siertuin met aanleg in landschappelijke stijl, sluit aan bij het toenmalige bebost karakter van de ruimere omgeving.

De familie Kerckx bouwde twee buitenverblijven in Sint-Mariaburg. De Villa Kerckx in Bist en de dubbelvilla Carlo op een aansluitend perceel in de Fortuinstraat. De stijleenheid waarin de twee bij elkaar gelegen buitenverblijven van de familie Kerckx zijn gebouwd, versterkt het architecturale concept van beide villa's.

Sociaal-culturele waarde:

De rijkelijk gedetailleerde Villa Kerckx, omgeven door een grote siertuin, vormt een opmerkelijke

illustratie van de woon- en leefcultuur van de gegoede burgers in de Belle Epoque, die hun vakanties in familieverband doorbrachten in de groene, gezonde gebieden buiten de stad.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De voorschriften bepaald in hoofdstuk 6 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en hoofdstuk 6 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.

Brussel,

14 DEC. 2015

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of connected loops and strokes, positioned above a solid horizontal line.

Geert BOURGEOIS

